[2018] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਟੀ ਐਨ ਗੋਦਰਮਨ ਥਿਰੂਮੁਲਪਦ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2005 ਦਾ ਆਈਏ ਨੰਬਰ 1424-1425)

ਵਿੱਚ

(ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 1995 ਦਾ 202)

14 ਸਤੰਬਰ, 2018

[ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ, ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਦੀਪਾਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਾਨੂੰਨਃ

ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਭਾਲ਼-ਰਾਜ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅੰਤਰਕਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਕਿ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ, ਗੈਰ ਜੰਗਲਾਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਸਮੇਤ) ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ-ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। - ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਮੇਟੀ - ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਭਾਲ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵਿਕਰੀ, ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ-ਰਾਜ ਨੇ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-ਰਾਜ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ - ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਰੱਖਿਆਃ ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੀਈਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ

ਜੰਗਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਖਣਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਲਕਿ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਖਣਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਲੋਹੇ ਦੇ ਸੀ. ਐੱਮ. ਟੀ. ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਕਰੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਖਣਨ ਅਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਤਤਕਾਲੀ ਸਹਾਇਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਣਜ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੋਹੇ ਦੀ ਧਾਤ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7] [662- ਡੀ-ਐੱਚ; 663-ਏ]

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਆਈ. ਏ. ਨੰ. 2005 ਦੀ 1424-1425 ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 1995 ਦੇ 202.

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਹਰੀਸ਼ ਐੱਨ. ਸਾਲਵੇ, ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ। ਏ ਡੀ ਐਨ ਰਾਓ, ਸੁਦੀਪਤੋ ਸਰਕਾਰ, ਸਿਧਾਰਥ ਚੌਧਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪਰਾਜਿਤ ਸਿੰਘ (ਏ. ਸੀ.) ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਐਸ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਪ੍ਰਣਵ ਸਚਦੇਵਾ, ਸਿਧਾਰਥ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਫਾਰੂਖ ਰਸ਼ੀਦ, ਅਪੂਰਵ ਕੁਰੁਪ, ਏ ਸੀ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼, ਜੀ ਕੌਸ਼ਲ, ਸਿਧਾਰਥ ਅਈਅਰ, ਐਸ ਵਸੀਮ ਏ ਕਾਦਰੀ, ਡੀ ਐਲ ਚਿਦਾਨੰਦ, ਦੇਵਾਸਿਸ ਭਾਰੂਕਾ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸੁਹਾਸਿਨੀ ਸੇਨ, ਰਿਤੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਜੀ ਐਸ ਮੱਕਰ, ਰਵਿੰਦਰ ਬਾਨਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਿਲ ਕਟਿਆਰ, ਬੈਜਨਾਥ ਪਟੇਲ, ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਕੁਮਾਰ ਮਿਲਿੰਦ, ਬੈਜ ਨਾਥ ਪਟੇਲ, ਪੀ ਐਸ ਸੁਧੀਰ, ਐਡ. ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਅਬਦੁਲ ਨਾਜ਼ੀਅਰ, ਜੇ.

ਆਈਏ ਨੰ. 2005 ਦਾ 1424-1425

1. ਸ੍ਰੀ ਭੁਪੇਸ਼ ਬਘੇਲ, ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਆਈਏ ਨੰਬਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 2005 ਦਾ 1424-1425:

(i) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ 1 ਤੋਂ 3 ਤੱਕ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 4 ਤੋਂ 7 ਤੱਕ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ ਜੰਗਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਪੱਟੇ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(ii) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਕਿ ਉਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 4 ਤੋਂ 7 ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 4 ਤੋਂ 7 ਨੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਜੰਗਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ;

(iii) ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਕਿ ਉਹ ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਭਾਲ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 12.12.1996 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ 01.11.2000 ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਭਾਲ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ;

(iv) ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜੰਗਲਾਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਕੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ 4 ਤੋਂ 7 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ;

(v) ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਕਿ ਉਹ ਜੰਗਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖਣਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲਾਂ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ; ਅਤੇ

(vi) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੋ ਜੋ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

2. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ (ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 4) ਦੁਆਰਾ ਗੈਰਕਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ. ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ, ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਪਤੀ, ਨੇ 31.10.1998 ਨੂੰ ਭੈਂਸਕਨਹਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਕੇਰ, ਭੈਂਸਾ ਕੰਕਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉੱਤਰੀ ਬਸਤਰ ਕਾਂਕੇਰ ਵਿਖੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 18.27 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 123, 125, 127, 129, 130 ਅਤੇ 139 ਵੀਡ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 25.1.2002. ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਈ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 29.5.2002 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਆਗਿਆ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ 26.5.2003 ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਉੱਤਰੀ ਬਸਤਰ ਕਾਂਕੇਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰੁੱਖ ਨਹੀਂ ਕੱਟੇਗਾ ਅਤੇ ਡੀ. ਐੱਫ. ਓ. ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਸੜ੍ਹਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਜੂਨ-ਜੁਲਾਈ 2003 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ, ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਪਰ ਆਈ. ਬੀ. ਐੱਮ. ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਗਿਆ ਦੇ ਰੁੱਖ ਕੱਟਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇੱਕ ਐੱਨਜੀਓ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਭਾਲ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰੱਖਤ ਕੱਟੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਣ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਕਾਂਕੇਰ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਿਤੀ 18.9.2003 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਮਾਲੀਆ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਭਾਲ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਗੀਆਂ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਭਾਲ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁਝ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਮੇਟੀ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ' ਸੀਈਸੀ ') ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀਈਸੀ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਦੇ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 25.9.2008 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨੇ ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਭਾਲ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀਈਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ/ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

i) ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਨੀਆ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਲਾਗੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਟਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਭਾਵਤ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਭਾਵਤ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕਾਂਕੇਰ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼/ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

ii) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਸਤਰ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੇ ਖਣਿਜ ਖੇਤਰ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਐੱਮਐੱਮਆਰਡੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਨੀਆ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਨੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪਿੜਾਈ-ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਅਤੇ ਸਪੰਜ ਆਇਰਨ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਨੀਆ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ;

iii) ਇਸ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੱਕ ਖਾਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਵਾਤਾਵਰਣ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 1986 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

iv) ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਉਤਪਾਦਨ 6000 ਟਨ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 2003-2004 ਦੌਰਾਨ 69,000 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਲੋਹਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 2004-2005 ਅਤੇ 2005-2006.35400 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਅਤੇ 18281 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਲੋਹੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 99,913 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਵਾਲੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ' ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

v) ਜਦੋਂ ਖਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਅਣ-ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕਾਂਕੇਰ ਨੇ ਖਣਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੈ

ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇੱਕ "ਨਵੇਂ ਜੰਗਲ" (ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ) ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

vi) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿ ਉਕਤ ਖੇਤਰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਖਣਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਈ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ;

vii) ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਨੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਟਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;

viii) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਮਿਤੀ 12.1.2000 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤਾ ਪੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਨੀਆ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਫੀਲਡ ਤਸਦੀਕ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ

ix) ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਤਤਕਾਲੀ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕਾਂਕੇਰ ਨੂੰ ਕਈ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

4. ਸੀਈਸੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਏ) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਲੂਨੀਆ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਅਤੇ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਕਰੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

ਬੀ) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੈਂਡਰ ਸੱਦ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਵੇਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

ਸੀ) ਤਤਕਾਲੀ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕਾਂਕੇਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੈਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

ਡੀ) ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

5. ਜਵਾਬਦੇਹ-ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਨੇ 30.9.2008 ਨੂੰ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਈਸੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 24.11.2008 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

6. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਾਜ਼ਾ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

i) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿੰਡ ਭੈਸਨ ਕਨ੍ਹਾਰ, ਬਸਤਰ ਦੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 123,125,127,129,130 ਅਤੇ 139 ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਦੁਆਰਾ ਖਣਨ ਅਤੇ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਹੇ ਦੇ 1,22,686.16 ਸੀਐੱਮਟੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਕਰੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮਿਤੀ 23.9.2008 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਗ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੰਗ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਨੂੰ 6,66,75,633.75/- ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਉਕਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਇਸ ਲਈ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਉੱਤਰੀ ਬਸਤਰ, ਕਾਂਕੇਰ ਨੇ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਦੁਰਗ (ਜਿੱਥੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਵਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਆਰਆਰਸੀ) ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਫਿਰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਦੁਰਗ ਨੂੰ 11.02.2010 ਨੂੰ ਮਾਲੀਆ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਰਗ ਨੇ ਮਾਲੀਆ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਕੇਸ ਨੰ. 01 ਏ/76/2009-10 ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਮਿਤੀ 08.10.2010 ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 29.12.2010 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਨੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ (ਨੰ. 46 ਏ/2011) ਅੱਠਵੇਂ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਕਲਾਸ II, ਦੁਰਗ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ। ਐਲਡੀ. ਅੱਠਵੇਂ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਕਲਾਸ II, ਦੁਰਗ ਨੇ 04.04.2011 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਸ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਐਲ.ਡੀ ਦੇ ਮਿਤੀ 04.04.2011 ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਪੀ. ਅੱਠਵਾਂ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਕਲਾਸ II, ਦੁਰਗ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਲਗ ਆਰ. ਸੀ. ਜੀ. -1 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ii) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੀ ਮਾਣਯੋਗ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 16.12.2008 (ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨੰ. 6355/2005) ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ (ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ) ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ

ਸ੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 24.12.2008 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੇਸ ਨੰ. 2018 ਵਿੱਚ 16.

ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੋਹੇ ਦੀ ਧਾਤ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਈਟ ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੁਲਗ ਆਰਸੀਜੀ-2 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

iii) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨਃ

ਏ. ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1966 ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਭਾਨੁਪ੍ਰਤਾਪਪੁਰ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਏ. ਪਾਠਕ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਏ. ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1966 ਦੇ ਨਿਯਮ 10 (5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 30.01.2010 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਏ. ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਬੀ. ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਐਮ. ਕਲਿਆਣੀ (ਤਤਕਾਲੀ ਜੁਆਇੰਟ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕਾਂਕੇਰ) ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਐਮ. ਕਲਿਆਣੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1966 ਦੇ ਨਿਯਮ 12 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 09.12.2011 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ 'ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸੀ. ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਯਮ 47 ਅਤੇ 48 ਤਹਿਤ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਤਤਕਾਲੀ ਸਹਾਇਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਕੇ. ਪਾਂਡੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਨਿਯਮ, 1976. ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਕੇ. ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ (ਨੰ. 5748/2009) ਵਿੱਚ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੀ ਮਾਨਯੋਗ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ 24.10.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਡੀ. ਮਿਤੀ 28.9.2010 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਤਤਕਾਲੀ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੇਡ II, ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਐਨ. ਨਾਇਕ ਨੂੰ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਤੇ ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਐਨ. ਨਾਇਕ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਧੇ ਰੋਕ ਕੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

iv) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਣਜ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 22.9.2008 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਦਾ ਆਰਡਰ 08.09.2014 ਤੱਕ ਛੇ (6) ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਿਤੀ 08.09.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਸੀਈਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸੀਈਸੀ ਦੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਣਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਖਣਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਲਕਿ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਖਣਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਐੱਮ. ਟੀ. ਦੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਕਰੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਦੁਆਰਾ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਖਣਨ ਅਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਭਾਈਸਾਨ ਕਨ੍ਹਾਰ, ਬਸਤਰ ਦੇ 123,125,127,129,130 ਅਤੇ 139. ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਤਤਕਾਲੀ ਸਹਾਇਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਕੇ. ਪਾਂਡੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਣਜ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੋਹੇ ਦੀ ਧਾਤ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ. ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਨਿਲ ਲੂਨੀਆ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

8. ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਆਈ. ਏ. ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Megha Tak